

Co voda vzala... a co nám dala

aneb Jak sdružení dětí a mládeže prožívala povodně 2002

Osudy lidí od řeky

V pondělí jsme se s Petrem – můj manželem domluvili, že nabídneme pomoc na Radotínské radnici, protože tam se zdála situace nejvíce kritická. Paní starostka nás však požádala, abychom se spojili se Zbraslaví, protože tam se nedostávalo pomocníků na pytlování písku a stavění hrází. A opravdu! Chyběly pytle, lidi, lilo jako z konve, řeka bouřila, ale stále byla na druhé straně pod silnicí a tak jsme doufali, že naše hráze budou jen bezpečnostním opatřením, kdyby náhodou... Kluci s Petrem a narychlo svolanými komořanskými sousedy pytlovali dlouho do noci. Jak se druhý den ukázalo, byla tato práce proti výkonu prudké vody jako hra s dětskou stavebnicí...

Druhý den ráno se rozhoukaly sirény oznamující vážný stav ohrožení. Starší lidé, kteří pamatují válku, byli velmi rozrušení, protože přesně takové sirény kdysi oznamovaly nálety...

Mezitím k nám dorazil na kole Tomáš Bedrník z YMCA Bráňák, promočený od deště a s několika spacáky na zádech pro evakuované lidi ve škole a prozíravě s prvním čerpadlem. Velmi nás to povzbudilo a tak začala velmi plodná a vydatná spolupráce různých sdružení YMCA.

Naši kluci byli na Zbraslaví, kde voda v hlavní ulici stoupala k oknům přízemních domů. Dobrodili se k Místnímu úřadu a byli pověřeni evakuovat dva staré lidi. Evakuace další paní, která volala o pomoc z domu pod mostem, už tak růžová nebyla. Honza s Jurou zjistili, že v ulici je vody tolik, že do ní museli skočit tak, jak byli oblečení, a plavat. Paní stála na horních schodech a celá se třásla strachy. Honza ji uklidňoval, oblékl ji do naší vodácké vesty a slíbil, že ji budou po celou dobu držet a chránit ji. Nikde na obzoru nebyl žádný člun. V tu chvíli nebylo jiné řešení. Jakmile však vstoupila paní do vody na prvním schodu, dostala astmatický záchvat a začala se dusit. Jura zavolal svému kolegovi, aby urychleně sehnal hasičský člun a kontaktoval záchranku. Když paní úspěšně přeplavili člunem na druhý břeh, byl tam už přistavený záchraný vůz...

V jiném případě náš brigádník pomáhal z domu

mladému páru, který také nevěřil, že něco může přijít... a ten mladý muž sportovního typu se ještě ve člunu nervově sesypal.

Spolupráce s dobrovolnými hasiči i se Záchraným sborem byla výborná, včetně řízení Městskou policií. Velitel hasičů dával přesné a jasné pokyny, kdo bude pádlovat, kdo jakou bude mít v tu chvíli roli. Tuhle připravenost jsme jim záviděli.

Už od začátku vyhlášení povodňového nebezpečí pracujeme s partou asi 60 lidí – Ymkařů různých sdružení, skautů i dalších ochotných na Zbraslaví – v bahně, smrduté vodě, mezi postiženými majiteli rodinných domků u řeky, kteří jsou psychicky na dně, ale které dokážeme už jenom naší přítomností „nalejt“ naději, že má cenu bojovat.

Onehdy nám přišel poděkovat majitel malé restaurace, kterému jsme odbahnili sklep i přízemí – prý se chtěl oběsit ten večer, když poprvé svůj dům uviděl a statik mu dovolil do něj vstoupit. Když však viděl nasazení těch mladých lidí a že nezůstal na všechno sám, začal vidět další smysl života a pustil se s novou vervou do práce. Slíbil, že všechny pozve do nové hospůdky...

Každé ráno v 8 hodin organizujeme nástup brigádníků na Zbraslavském náměstí, kde se rozdělují práce s krizovým štábem MÚ. Petr to řídí, nakupuje čerpadla, koordinuje a rozděluje práci, honí techniku, zajišťuje našim brigádníkům ubytování ve škole a v jejich firmě a stravování, shání holinky a všechno možné, ošetřuje drobné oděrky, vozí lidi k doktorovi na tetanovku, zajišťuje dopravu pro brigádníky do míst, kde není spojení... Vyčerpaní brigádníci (ale uspokojení na duchu) odcházejí a noví příjíždějí, takže je jich pořád akorát tolik, na kolik organizačně stačíme. Já vedu sekretariát v Komořanech, mám na uchu dva telefony, vařím pro naše brigádníky, sbírám po sousedech zrovna to, co potřebujeme, peru lidem mokré prádlo, které mi sem vozí v podepsaných pytlích a hledám další pradelny pro desítky velkých pytlů, obvolávám firmy... sehnala jsem i těžkotonážní vozy, bagry i respirátory. Petr mi sem volá v holých větách, co mám sehnat a já pak lovím v různých registrech například mezi Ymkaři, kde obvykle pomoc najdu. Učíme se komunikaci mezi všemi úřady, které už o nás, a my o nich, vědí a vzájemně si nabízíme pomoc. Máme bílé čepičky, které jsme nakonec zázračně sehnali za cenu 10 Kč, už nám jich dali další hromadu zadarmo, protože se o nás dověděli... Ty nám slouží k identifikaci našich lidí, za které si ručíme. Náš tým je mezinárodní, přišel pomoci William z USA i ženy z ambasády Saudské Arábie. Ty

byly obzvláště obdivuhodné, když přišly první den v čistounkém oblečení a voněly parfémem, říkali jsme si, že tohle bude pro ně silné kafe. Ale další dny přišly zas a usmívaly se, i když stále odjížděly z bojiště se zcela jinou „fasádou“ i jinou vůní.

Po třech dnech, kdy jsme se dostali do zcela vodou odříznutých Lahoviček, Honza objevil v jednom domě pána, který se mu svěřil, že má poslední dávku inzulínu, kterou si schovává na ráno... Trásl se mu ruce a Honza viděl, že je zle. Pevné telefony nefungovaly, obvodní lékař byl také vyplavený. Naštěstí měl Honza s sebou mobil a tak okamžitě kontaktoval Petra, aby inzulín zajistil. Petr ihned vystartoval k nejbližší fungující ordinaci a s vizitkou Krizového štábu naštěstí nikde nemusel čekat. Jenomže se zapomněl vyptat na podrobnosti, jak se pán jmenuje... Na specializovaném diabetologickém pracovišti objevil skvělou paní doktorku, která podle růžového domu, Lahoviček a jiných úsměvných údajů, které jí Petr jako jediné

v tu chvíli mohl poskytnout, vytáhla ze své paměti skutečné jméno toho pána a patřičný inzulín se vezl s houkáním autem Krizového štábu... Mezitím se však zdravotní stav pána natolik zhoršil, že Honzu požádal, aby mu inzulín píchl, že už sám nemůže. Honzu vždycky v ordinaci polévala z takových úkonů hrůza, ale překonal se a podle diabetikovy navigace inzulín aplikoval. Později přiznal, jakou měl radost, když viděl, jak se pánův zdravotní stav v krátké době srovnal.

Jura zase vyprávěl, jak po několika dnech objevil na půdě staršího muže, který se v domě po celou dobu ukrýval. Celou noc sledoval, jak voda stoupala k dveřním pantům, sám ležel bezmocně na skřini a čekal. Za nejšťastnější okamžik ve svém životě prý považoval chvíli, kdy zjistil, že se voda zastavila u horního pantu a asi po dvou hodinách klesla o centimetr. To se mu ulevilo! Když to Jurovi vyprávěl, ještě mu tekly slzy.

Na Zbraslavi máme jednoho moc milého staříčka (81 let), který přišel o všechno vybavení přízemního domečku, včetně nábytku, dřevěné podlahy i vzorně poskládané dílny v kůlně. Manželka s dcerou, která tam s ním bydlí, se uchýlila mimo Prahu a on zůstal, aby hlídal a uklízel. Hasiči jej vyvezli na člunu na poslední chvíli, protože nevěděl, co se to vlastně děje. Přespával pak na transfúzní stanici na lavici (dřívě tam pracoval ve vrátnici) a byl naprosto spokojený. Jen si nám s úsměvem postěžoval, že si musel jít koupit nový kartáček na zuby, který mu voda taky odplavila. Moc si pochvaloval naše šikovné brigádníky a není dne, kdy by se tam někdo z nich nezastavil na kus řeči. Už jsme mu vyprali jeho zbylé prádlo a teď ho lákáme, aby se přestěhoval i s rodinou do naší malé Ymkařské klubovny. Ale zatím nechce. Taký pro něj máme nábytek a skoro všechno, co bude potřebovat, až se bude moci nastěhovat. Už to ví a těší se. Vyprávěl nám, jak zapomněl v tom fofru v domě svého milovaného králíka, ale soused pracující u hasičů mu jej po třech dnech evakuoval a přinesl do náručí. Touto radostí teď „náš zbraslavský děda“ žije...

Během Ymkařských brigád nám přijela na pomoc na Zbraslav parta z Poříčí u Litomyšle. Vypadali jako nějaká farnost a myslím, že se také tak ohlásili, že dostali na nás kontakt. Pracovali tvrdě několik dní, spali v tělocvičně na podlaze... pan Boštík velel jednomu našemu odbornému týmu... A on to byl starosta Poříčí! A my nevěděli, že tam máme takové „šajby“...

Nyní už je přes měsíc po všem, objíždíme vyplavené a opuštěné domy a nevíme, kde jsou jejich majitelé. V Lahovičkách kvetou višně a několik jabloní. Z bláta se také vytáhly nádherné květy barevných hortenzií. A trávníky se začínají zelenat... V jedné zahradě mají dvě neznámé chaty, celkem na první pohled jako by nebyly ani příliš poškozené. Velké hromady mokrého a zabláceného nábytku, prken a všemožného herberku jsou odvezeny, ulice jsou suché a všude je divné ticho. Brigádníci museli do školy, vojáci také skončili. Ráno majitelé domků odjíždějí do práce a večer pracují tady. Začíná být zima, někteří lidé už v září požádali na Místním úřadě o nouzové náhradní ubytování. Jiní se k tomu teprve odhodlávají. A na závěr jedna skvělá zpráva! 1. října otevírá naše hospůdka na Zbraslavi, o které jsem psala na začátku. Kdybyste ji hledali, jmenuje se Barabizna, v ulici Pod Špitálem a ten trpělivý majitel, který to nevzdal, už se svými přáteli finišuje!

Jana Běťáková

Živá a mrtvá

Nejfrekventovanější slovo posledních týdnů. Voda. Voda v tisíci proměnách, většinou ale hodně drsná. Nemohl jsem si nevzpomenout na pohádku, kde pohádkové bytosti vodou tu umrtvují zlo, tu oživují dobro.

Voda živá

Asociální civilkáři bez meškání nastoupivší do Litoměřic, první pětitisícovka od Démona z Hradce, tomíci Placka, Rosnička, Pingí a další též z Hradce, kteří pomáhají Petru Teringlovi při čištění zabahněné loděnice, podpůrné telefonáty a mejly, roztočtí Svišti vozící potraviny a plynové vařiče pro zdemolované Štěchovice a pomáhající v Karlíně... Sbírká na ústředí, nápady kolegů z vedení, jak pomoci potřebným, bleskové rozhodnutí Jirky Homolky, který sehnal další pomoc pro Litoměřicko...

Lovosičtí Vejři se nemohou vrátit do vyplaveného města a táží se náčelníka letní táborové školy v Dědově Zdenyho Šmídy, jestli by nevadilo... Nevadilo. Bodejt' by vadilo, Vejři mohou dva dny hnízdit dokonce v chalupě. Táborová škola, sestávající

z nesehraných frekventantů a sehraného vedení, se kvůli tomu nehroučí. Jsme přece jeden spolek!

Vesnici České Kopisty téměř smetené přívalem vod pomáhá na žádost Radky Šumerové skupina dobrovolníků z oddílů Maracaibo Třinec, ústředí Roztoky, Zlaté šipy Valašské Meziříčí, TOM Lišáci Vsetín, TOM Chippeva Česká Lípa, TOM Slunička Litoměřice. Jura Vančura zajišťuje každodenní dopravu dobrovolníků, sehnal pro ně bourací kladiva a tlaková zařízení WAP.

Na závěr vždy voda živá. Život jde dál. Oženil se nám asociální ekonom Petr Balcer. Znáám ho od dětství, na oddílové výpravy nosil vždycky děsně širokej širák. Předposlední srpnovou sobotu ho neměl, zato to jemu i Monice děsně seklo. Brali se na Helfenburku u Bavorova. Pod širým nebem, jen prezidentův portrét tam na kameni visel. Dva dny před tím si prohlédli svůj zpustošený bárek Sirius v Karlíně. Jó, tam bejvalo dobrý napítí! Fotil jsem a v hlavě se mi prolínaly obrazy ze srpnových apokalyptických dní s touhle svatební pohodou.

Večer jsme zpívali písničky o vodě – o Tálinským rybníce, co se nahání, o Bavorově, co je za vodou, o vodě, co teče, teče...

Tomáš Novotný

Voda mrtvá

Netušil jsem, jak moc budeme povodní zasaženi i my. Loděnici už jsme pod nánosy bahna našli. Ale to je tak jediná pozitivní zpráva. Klubovny – to byly čtyři stavební buňky a chodbička – předsíň. Ta je zničená celá, stejně jako střecha, minimálně dvě buňky se

pohnuly ze svého místa. Jedna z kluboven sloužila jako sklad nábytku kuželkářského oddílu – z té se nám podařilo včas evakuovat ledničku a televizi. Druhé dvě klubovny sloužily nám, turistům a kanoistům, tam je nyní zabahněná zmeň věcí. Loděnice nebyla zatopena úplně – asi půl metru hřebene střechy zůstalo nad vodou. Voda natekla do stropu z hliníkových podhledů, nad nimi byla izolace z minerální vlny. Když voda opadla, zatížená vlna se propadla stropem a ten si lehl na lodě plné vody, které zůstaly na horních krakorcích. Samozřejmě nahoru se dávají nejllehčí slalomové lodě, které to tedy odnesly nejvíc.

Přestože primátor říkal, že přijde voda dvacetiletá, maximálně padesátiletá, byli jsme připraveni na stoletou vodu. Takže všechny věci byly na skříňkách, skříňky byly zatížené, na dolních krakorcích byly pevné lodě, které vydrží naplnění vodou. Netušili jsme,

že přijde voda ještě o dva metry vyšší než byly naše nejhorší obavy, o pět metrů vyšší, než při dvacetileté vodě v roce 1986.

Loděnice je majetkem Českých přístavů a my – tedy TOM Viking a SK LCS (kanoisti, turisté a kuželkáři) jsme tam v nájmu. Přístavům také vznikly obrovské škody a my netušíme, jestli byly stavby pojištěné. Začali jsme odklízet bahno. Je to stejná práce jako odklizení sněhu na horách, jen to jde mnohem pomaleji a smrdí to. Mládež dostala domů mokré, zhruba odbahněné věci – stany, knížky, atd. a snaží se je zachránit...
Petr Teringl, TOM Viking Praha

Voda divá

Tak jsme si letos opět půjčili tábořiště. Krásná louka na břehu krásné, líně se převalující řeky Berounky. Byl konec července, naprosto nádherné počasí. Táborová hra se nám krásně rozjela, spali jsme pod širákem, zpívali u slavnostních ohňů, brzy ráno jsme fotografovali mlhu nad ještě spící vodou Berounky. Prostě ideální tábor. Jenže začalo pršet. Řeka se začala pomalu, ale jistě plnit Druhý den večer už jí bylo koryto malé, a když jsme se ráno probudili, vtrhla nám do tábora. Nejdřív pomalu, tak nějak nejistě. Celé dopoledne jsme pádlovali spodní částí tábora, později i prvním týpim. Bylo to jako v Benátkách, dokud se některé podsady nezačaly sunout směrem z tábora. A víte, co nás zachránilo? Teprve velká voda ukázala, že kuchyň a jídelna jsou postaveny na nevelkém kopečku, který v této zkoušce obstál. Voda začala pomalu opadávat a my jsme plánovaně jeli domů. Zprávy v rádiu o další velké vodě padající na Šumavu nás přímo děsily. Měli jsme letos velké štěstí.

Zdeněk Šmída, TOM Chippewa, Česká Lípa

Na závěr opět voda živá

K prvnímu říjnu se na povodňovém podúčtu sešlo necelých sto tisíc od oddílů TOM na pomoc zaplaveným oddílům. Na šedesát našich oddílů tak přispělo svým postiženým kamarádům.

Středočeské muzeum měsíc úřadovalo v prostorách ústředí tomíků v Palackého ulici, protože jeho vlastní prostory se ocitly zcela pod vodou.

Zdeněk Vejrosta a jeho lidé uspořádali v zaplavených Kralupech s maximálním nasazením sil Mezinárodní mistrovství v turistickém závodě. Muselo se ale přesunout z lesoparků u Vltavy, které jsou zničené – výška vody se zde pohybovala od 5 do 7 metrů, do lesa Lutovnik. Znamenalo to mnoho usilovné práce s vytyčením tratí, zejména s přípravou prostoru startu a cíle – vysekání neskutečně zarostlých prostor, likvidace „civilizačního“ nepořádku... Mezi 173 závodníky bylo 78 Slováků, z dalších pozvaných zahraničních borců nepřijel nikdo.

Povodňová cestovka

Srpnové povodně mě zastihly v Praze. Ten nejhorší týden jsem měla na starosti malou sestru, o kterou se nikdo jiný v tu dobu nemohl starat. A tak pro mne bylo neskutečným utrpením sedět pasivně u zpravodajství o stoupající vodě hrnoucím se z televizní obrazovky a ještě přitom vymýšlet, jak v nefungujícím hlavním městě zabavit šestileté dítě. Bohužel tedy nedošlo na dlouho slibovanou návštěvu houpaček na Výstavišti a už vůbec na vysněnou procházku po zoologické zahradě. A vysvětlujte ty důvody nechápající malé hlavičce...

K nějaké akci jsem se tak dostala, až když ten největší strach a panika opadly a zůstával jen zmatek. Hledala jsem, kde bych mohla být prospěšnou. Na internetu jsem našla krátké a jednoduché zvolání, že pomoc potřebuji na strahovských kolejích, kde jsou ubytováni evakuovaní lidé především z Karlína a Libně. To mě upoutalo. Necítila jsem se ani náhodou na nějakou fyzickou práci, ačkoli ta v ty dny byla (a pořád je) potřeba jako sůl. Říkala jsem si, že můžu zkusit být užitečná těm lidem, kteří se zatím nemohou vrátit domů. Třeba mi k něčemu bude i těch pět let studia psychologie, která mám za sebou. I když na podobné situace vás může připravit jen tvrdá škola života.

Na blok č. 2 kolejí Strahov jsem podle telefonické domluvy s jakousi paní dorazila příští den ráno. Jak se ukázalo, nebyla jsem zdaleka sama. Mně podobných lidí přicházejících nabídnout svou energii tu už postávalo několik. Po půl hodině zmatků a rozpaků, kam vlastně ty „pomahače“ udat, jsem byla přidělena k ruce ženě, která měla na starosti právě chod bloku 2. Pro vysvětlenou: Evakuační středisko využívalo k přechodnému ubytování momentálních bezdomovců několik strahovských budov – bloků. Na každém z nich fungovala stálá služba složená jednak z příslušníků armády, jednak právě z dobrovolníků. Dobrovolníci měli v „popisu práce“ informování ubytovaných, vydávání zásob z humanitárního skladu, vyzvedávání léků z lékárny, obsluhu starších či nemohoucích lidí, rozdělování stravenek a spoustu dalších potřebných záležitostí. A kromě toho samo sebou i dělání společnosti lidem, kteří se ocitli bez svého navyklého zázemí. Vyslechnutí jejich příběhů a starostí jaksi implicitně patřilo k věci, ačkoliv se často stávalo tou službou nejpotřebnější.

Když jsem po několika hodinách strávených na Strahově dostala k vyřízení dvě pochůzky a zbytek jsem si odseděla na židli čekáním na další záukolování a pozorováním toho mumraje kolem, začala se ve mně bouřit moje koordinátorská krev. Dva roky totiž pracuji jako koordinátorka dobrovolníků v motolské nemocnici a tak mám určitou představu o tom, co je to se o ně starat. Tady mi bylo dáno si na vlastní kůži zažít, jaké to je, když chce člověk mermomocí pomáhat a jeho nabídka není adekvátně využita. Znovu jsem si ověřila, jak důležitá je, aby i dobrovolná činnost měla svou strukturu a organizaci, protože jinak přijde spousta potřebné energie vniče. Po tom jednom dopolední jsem prostě chtěla odejít – bez rozloučení a bez návratu. Měla jsem pocit zbytečnosti a marnosti. Mohu vás ujistit, že jsem na tom nebyla podobně sama. Několik mých kolegů to opravdu učinilo. Mě našťastí doslova ve dveřích

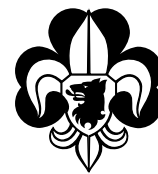
zastavila osoba nejpovolnější, vedoucí evakuačního střediska přes sociální služby, paní Vaculíková, „v civilu“ ředitelka pečovatelské služby pro Prahu 6. Spolu už jsme se pak přímo domlouvaly o tom, co by bylo třeba udělat, a já tak na strahovském kopci zůstala až do konce prázdnin.

A jak to bylo s tou cestovní kanceláří? Při prvním pootvěření zátopové oblasti pro její obyvatele se jako problematická ukázala přeprava zvláště těch starších obyvatel z koleji do Karlína. Městská hromadná doprava byla v provozu sporadicky a pro seniory nepřehledně. A tak se objevil nápad zřídit pro tyto lidi autobus, který by je dovezl k jejich domovům a zase zpátky. Dopravní podniky skutečně zapůjčily na daný účel vůz i s řidičem a výprava mohla začít. Podílela jsem se na přípravě první jízdy, která se pro velký úspěch pak ještě několikrát v následujících dnech opakovala. Další výlety, jak jsem tomu začala říkat, jsem už organizovala sama. Ta první cesta ale byla nejnáročnější. Většina našich cestujících nevěděla, co je doma čeká. Ti, kteří uposlechli výzev a odjžděli ze svých bytů prvními evakuačními autobusy, mnohdy ani netušili, jak vysoko voda v jejich ulici vystoupala. Jediným zdrojem informací byly děsivé obrázky v televizi a zprávy typu „jedna paní povídala“. Ta nejistota a obavy na tom byly to nejhorší. Nechtěli jsme, aby se tito staří lidé ocitli v situaci, kdy budou stát první tváří v tvář realitě úplně sami. Proto v každém autobuse s námi jel

i někdo z týmu psychologů, kteří na Strahově působili. Ve spolupráci s organizacemi Život 90 a Hestia - Národní dobrovolnické centrum jsme navíc každému seniorovi přidělili na cestu průvodce – dobrovolníka. Úkolem těchto hlavně mladších lidí bylo doprovodit svého svěřence do jeho bytu, pomoci mu s nejpotřebnějším základním úklidem (aktuálním se stalo především vyklízení ledniček) a zase ho v pořádku přivést zpátky k autobusu. Ta cesta byla pro mne vždy malým dobrodružstvím. Vpustí nás s tak velkým vozidlem do zakázané zóny? Dostaneme se dostatečně blízko k bydlístím babiček? Nečeká nás nějaké nemilé překvapení? Unesou všichni bez úhony pohled na zablácené ulice? Zvládli jsme to všechno bez větších potíží, ale jen díky spolupráci všech zúčastněných, ač to zní omšele a prázdně. Ale pro mě to byl vlastně svátek, vidět, jak každý dělá, co může pro věc, která dává smysl. Počínaje skvělymi a příjemnými řidiči MHD, kteří náš autobus vždy bravurně provedli změti popovodňového provozu, přes dobrovolné průvodce, kteří dokázali stařečky uklidnit, poskytnout jim fyzickou i psychickou oporu a zpříjemnit jim nemilý zážitek, až po psychology a vojáky, na něž se dalo spolehnout pro případ neočekávané situace.

Jsem za tu obrovskou zkušenost vděčná. Umožnila mi zažít si, co všechno jsou jedni lidé schopni unést a kolik věcí jsou jiní ochotni pro ně udělat. Jsem ráda, že jsem neutekla.

Blanka Zaplatílková

Povodně na skautském ústředí

Z deště pod okap, tak by se dala nazvat má cesta z rodných Českých Budějovic pondělního rána 12. srpna. Odjížděl jsem ze zaplavovaného jihočeského města do Prahy do práce a netušil, že mě o den později voda dostihne s ještě větší silou.

V úterý kolem páté ráno mě probudil zvuk sirén a hlasitých výzev k evakuaci. V Libni, na místě, kde bych vodu rozhodně nečekal. Měl jsem připravený batoh k cestě na kurz, kam mne pozvali na přednášku, takže jsem jej jen trochu doplnil a vyrazil do práce. Připadal jsem si tak trochu jako trouba – proti mně proudily davy lidí v oblecích jako každé ráno, a já s batohem na zádech opouštěl to místo mezi prvními. Druhý den se tam už ulicemi projížděli na lodičkách. A tak začal můj čtrnáctidenní evakuační pobyt na ústředí Junáka...

Telefony drnčely od svítání do půlnoci

Události následujících dvou tří týdnů mi splývají v jeden souvislý celek, naplněný telefonáty, sledováním zpráv a psaním jiných. Sem tam v paměti probleskne výraznější vzpomínka. Jak jsme v úterý telefonovali do Budějovic a starosta Junáka Riki se zrovna brodil po pás ve vodě k zaplavené skautské základně Valcha. Jak po první výzvě ústředí skautům, odvysílané v České televizi v úterý večer, začaly drnčet všechny telefony s nabídkami pomoci a já je pomalu nestíhal zvedat. Jak na ústředí ten večer volala nějaká babička se žádostí o radu, kterak se dostat z jedné části Prahy na druhý konec, a bylo jí úplně jedno, kam se dovolala, že to číslo prý viděla v televizi. Jak telefony začaly zvonit v půl šesté ráno a končily po půlnoci. Jak jsme v úterý v noci organizovali pomoc Městské knihovně v Praze, abychom vynosili vzácné tisky, a už to nebylo možné – a jak jsme o tři dny později všechny ty staré knížky tahali z vody, čistili, balili a dávali do mrazicího vozu. Jak jsem přijímal přání a nabídky pomoci z jiných národních skautských organizací v Evropě a odpovídal na ně. Jak jsem se šel poprvé podívat domů do Libně na spoušť, kterou způsobil na našem činžáku příval vody, a jak nebyt mladých dobrovolníků z Člověka v tísní, nevy-

stěhovali bychom tam za tři dny zaplavené sklepy... A především, jak jsme se snažili najít uplatnění pro desítky skautských dobrovolníků – jednotlivců, ale i celé lesní kursy a školy, zatímco na většině míst ještě stála voda a žádná humanitární organizace dobrovolnickou pomoc ještě neorganizovala. Jak později na ústředí volali z krizových štábů a pak i humanitárních organizací, kam potřebují poslat dobrovolníky...

Ten srpen byl nevídanou pohromou a zároveň zkouškou nás všech. Věřím, že skauti v ní obstáli se ctí.

Pavel Trantina – Goblín

„Jsme s vámi a pomůžeme vám!“

vzkazovali naši bratři a sestry ze zahraničí už od 13. srpna.

Reagovali na televizní zpravodajství i na zprávy z našeho ústředí, které jim zvláštním oběžníkem zprostředkoval Evropský skautský výbor.

V některých zemích skauti ihned zahájili sbírky – např. v Estonsku, Řecku, v Dánsku. Naše partnerská organizace – Scouting Nederland chystá konkrétní návrhy pomoci, podobně jedná v Lucembursku. Polští skauti nabídli pobyt 40 dětem postiženým záplavami.

A slovenští skauti zorganizovali již dvě výpravy dobrovolníků do Jižních Čech.

Jak jsme zachraňovali pečovatelák

Když jsme se vraceli do Písku a přejížděli písecký Nový most, netušili jsme, že se přes něj za několik hodin bude valit voda. Zhnědlá zeminou, nakrmená vším, co s sebou nemilosrdně spláchl.

Z pondělka na úterý

Bydlíme docela vysoko na kopci, voda až k nám snad nedosáhne. Ale co příbuzní, bydlí přece přímo u řeky? Telefonem zjišťujeme, že jsou již v bezpečí. V jejich ulici byla vyhlášena evakuace kolem druhé hodiny. Jsou tři ráno. Vzpomněli jsme si na babičku. Říkala: „...voda je mnohem silnější než oheň. Vodu nezastavíš.“

Co přijde ráno?

Houkání sirén neustávalo, jen déšť začínal ztrácet sílu. Při pohledu na valící se živel běhá mráz po zádech. Unavené a ustarané tváře lidí, kteří nevědí, co bude dál. Staříčkový kamenný most, nejstarší ve střední Evropě, je celý pod vodou. Jen sochy světců stojí hrdě nad hladinou. „Snad to náš most vydrží,“ je slyšet povzdech přihlížejících. Ulicemi se valí silný, tmavý, nesmlouvavý proud. Nezbývá než čekat, až opadne voda.

Volám na krizový štáb města Písku. Domlouvám se s bezejmenným člověkem z úřadu, nabízím svou pomoc a zjišťuji, co bude potřeba. Bylo mi řečeno, že město má v záloze asi 700 dobrovolníků. Prý nikoho dalšího nepotřebují. Když bude potřeba, prý zavolají. Zarazilo mě to, ale snad mají přehled.

Doma jsme sbalili nějaké nářadí, kýble, nakoupili gumové rukavice a šli na pomoc rodině. Naštěstí to odnesly jen sklepy. Všude je cítit nasládlý zápach

bahna. Mnoho lidí si ale neuvědomuje, co všechno s sebou přineslo. Práce šla od ruky, a tak jsme brzy mohli obejít okolí. Zjištění bylo šokující. V nedalekém domově s pečovatelskou službou vynášejí čtyři ženy bahno v kýblech. Ptáme se, jak jsou na tom s pomocí. Prý žádali celé dopoledne od města pomoc, ale žádná nepřichází. Po několika telefonátech a jedné osobní návštěvě jim prý bylo řečeno, že nejsou sami a že si mají požádat o pomoc armádu... Zanedlouho se nám mobilem ozývá Roman Šantora - Bobo, člen Výkonné rady Junáka. Už podruhé se ptá na situaci a nabízí pomoc dobrovolníků. S velkou radostí přijímáme, ale musíme pro ně sehnat ubytování. Vypravili jsme se osobně na krizový štáb města. Dole v informacích jsme byli telefonicky přepojeni na stejného bezejmenného člověka, co v ranních hodinách. Nadále zůstává anonymní. Opět nabízíme pomoc a žádáme o ubytování pro 30 dobrovolníků. Jeho odpověď silně neuspokojila. Ubytovací kapacity by byly, ale dobrovolníků je prý stále dost (číslo 700 se nemění), a tak žádných dalších není potřeba. Na konkrétní případ domova s pečovatelskou službou nám bylo řečeno, že si nejspíš nepodalí žádost. Nevím, co víc by bylo potřeba udělat, aby alespoň část těch 700 dobrovolníků přišla na pomoc...

Bereme to do vlastních rukou

na vlastní zodpovědnost. Připravujeme potáborový skautský dům do obyvatelné formy. Hurá, máme místo pro 20 pomocníků. Žádný komfort. Ani sprchy. Jen podlaha pro karimatky a spacáky, záchody a umyvadlo. Voláme zpět Bobovi. Ještě ten den večer přijíždí 5 skautů z Kladna a 10 z Nymburka. V půl osmé ráno jsou už všichni připraveni. Základní instrukce o hygieně a bezpečnosti, a můžeme vyrazit. Rozdělujeme skauty na „pracoviště“ a zjišťujeme další místa, kde pomoci. Dozvídáme se o dalších třech budovách, které také patří k DPS. Paní Průšová, členka krizového štábu a vedoucí stravování DPS, nám vychází vstříc s ubytováním a dokonce i s částečným stravováním pomocníků. Můžeme přijmout pomoc dalších 30 skautů! Druhý den ráno jsou na místě. Z Mikulova, z Městce Králové, z Prahy. Jen co sundali batohy, hned byli připraveni jít pomáhat. Veškeré nářadí a vybavení si přivezli s sebou. V noci dorazily další posily z Prahy, z Kladna a Nymburka.

Pracovní skupiny jsme během dne přesouvali podle aktuálního stavu. Naší prioritou byl dům s pečovatelskou službou. Všichni dědečkové a babičky byli evakuováni – více než 400 lidí. Naším úkolem bylo

vyklidit zničenou kuchyň, tři jídelny, z nichž jedna byla otevřena teprve týden před povodní. Vyklízeli jsme sklepy, strhávali tapety ze zdí, aby mohly vysychat, vynášeli vodou a bahnem nasáklý nábytek. Myli a dezinfikovali jsme věci, které bylo možné zachránit – plastové židle, nerezové várnice, kolečková křesla, hole... Sušili jsme kartotéku – kdyby se nezachránila, zpětné shánění informací by prý zabralo více než rok práce. Nebylo moc času, vše již začínalo hnit a hrozila infekce. V zatopené škole T. G. Masaryka jsme vynášeli učebnice, lavice... Ze zatopeného sídliště jsme vynášeli zničený nábytek a vše nakládali na kontejnery. To je jen část toho, s čím skauti v našem městě pomohli.

Těch padesát párů rukou bylo opravdu znát. Projevila se i jejich dobrá souhra – nikdo nemusel nad nikým stát a říkat, co kdo má dělat, stačily jen základní instrukce. Dokonce i příchozí dobrovolníky zvládali korigovat.

Rád říkám, že všichni, co k nám přijeli, ale také ti, co koordinovali pomoc v Praze na ústředí, byli připraveni.

Jiří Červenka - Červík, Písek

Zkušenosti

Na týden jsem vyrazila do Vojkovic, mezi Kralupy n. Vltavou a Neratovicemi, v rámci asi 20ti členné skupiny dobrovolníků, kterou dala dohromady nadace Člověk v tísni při ČT. Pomáhali jsme ve třech postižených vesnicích (Dědibaby, Krivousy, Bukol) v okolí. Ve všech už spadlo několik domů a další ještě možná spadnou. Na první pohled tahle oblast připomínala pobitevní pole – těžká technika, hasiči, vojáci, policie, řemeslníci, my dobrovolníci a samozřejmě postižení

obyvatelé... Celková popovodňová organizace byla slušná, do značné míry díky velmi schopné paní starostce a dalším místním obětavým a vytrvalým lidem. Humanitární pomoci jsme v posledních dnech byli skoro zavaleni. Pracovali jsem u konkrétních rodin a často jsme s nimi navázali docela úzké vztahy a přinášeli jsme vedle nezbytné kolečkové a lopatové pomoci kapku nadhledu a humoru... a to bylo u některých hodně potřeba.

Do naší skupiny se sjeli lidé doslova z celé republiky, často si vzali volno v práci. Obyčejní mladí lidé, kteří berou svůj život poctivě, často jsou hodně přemýšliví a vnímaví a na téhle akci se z nich vytvořila skvělá parta. Takže vedle toho, že jsme pomáhali, pro mě asi nejcennější bylo to vzájemné obohacení v tak různorodé skupině lidí. Pravda o tom, že při takové pomoci člověk nakonec skoro víc dostává, než dává, se i mně po předchozí zkušenosti z pomoci po povodních na Moravě znovu potvrdila.

Kačerka

Ursus je vzdělávací lesní kurz pro skautské vůdce. Přednášky a semináře se snažíme doplnit hrami a zážitkovými aktivitami tak, aby příprava na vůdcovské zkoušky byla pro účastníky zajímavá a přínosná. Letos jsme ale zážitky chystat nemuseli, přišly samy. Místo na Šumavu jsme totiž odjeli pomoci do záplavové oblasti na Lužnici. Letos jsme navíc poprvé pozvali na kurs lidi, kteří nejsou členy Junáka...

Věra Voňavková

„Labe ničí sever země. Policisté likvidovali sedm lodí, které strhla řeka. Při výbuchu zemřel muž. Velká část pražského metra je zničena. Ústí se marně snaží zastavit vodu. Voda zdevastovala domky z nepálených cihel...“ praví Mladá fronta 16. srpna 2002. Tedy v den, kdy jsme se podle původního plánu měli setkat u Železné Rudy.

Skutečnost je však zcela jiná. Vlastně se touto dobou většina připravuje na cestu do Tábora, kam byl začátek kurzu narychlo přesunut. Pomoci lidem, kteří to potřebují a nechat plavat veškeré původní plány a představy o našem kurzu, ach jo... Ale přece se nebudeme někde v suchu a v pohodě bavit a vzdělávat, zatímco spousta lidí přišla téměř o vše. Tak se tedy v sobotu 17. srpna všichni natěšení na práci a na všechny ostatní natěšené scházíme v tábořské sokolovně.

Druhý den se přemísťujeme do luxusního hangáru na fotbalovém hřišti v Lomnici nad Lužnicí. Hned odpodle se pouštíme do první zahřívací prácičky. Vysypáváme pytle s pískem a pereme je v místním rybníce.

Ani další dva dny nevykonáváme zrovna práci podle našich původních představ, neboť přímo v zatopených oblastech stále hrozí protržení hráze na Rožmberku a další přívalová vlna, takže nás tam nemohou pustit. Čistíme naučnou stezku, vyklízíme sklep lomnické školy, děláme pořádek ve sběrném dvoře a v poměrně velkém zbytku volného času probíráme témata vůdcovských zkoušek.

Jásáme v úterý v 15:45 při přednášce o historii skautingu, kdy je místním rozhlasem odvolán I. stupeň povodňové aktivity.

Ve středu, čtvrtek a pátek tedy konečně vyrazíme likvidovat škody, způsobené povodněmi, do blízkého okolí.

Kurz to byl nakonec fantastický. V improvizovaných podmínkách se jeho vedení podařilo vyplnit volný čas přednáškami s odborníky a jinými nezapomenutelnými aktivitami. Ale hlavně se sešla skvělá parta lidí se společným cílem... Díky.

Radim Marada

Když jsem vyrážela, nevěděla jsem o povodních ani o skautech vůbec nic. Našemu městečku na Vysočině se zatím to i ono vyhýbalo, a tak jsem byla zvědavá na obojí. Nejdůležitější pro mě ale bylo pomoci. Jak příjemné bylo moje překvapení, když jsem v Táboře našla pětadvacet stejně naladěných lidí, skautů i neskautů! Všichni jsme byli odhodlaní

sáhnout si na dno svých sil a pro zaplavené udělat první poslední. Všichni účastníci vzali přeměnu kurzu v záchrannou akci jako samozřejmost. Jenom někteří instruktoři smutnili nad nádherným programem, který celý rok vymýšleli...

S hlavami plnými dramatických obrázků z televize jsme dorazili do Lomnice nad Lužnicí. Tam nás ale čekal velkorysý vojenský stan na břehu idylického jihočeského rybníčka, komfortní sociálky a sluníčko. Místo horečného čerpání vody jsme pohodově čistili naučnou stezku, vyklízeli letité harampádi ze školního sklepa a třídili odpad na smetáku. Povodně nikde! Místní krizový štáb si s námi prostě nevěděl rady. Jak se nám teď hodil nachystaný program! Díky obětavě improvizujícím organizátorům jsme ani minutu nazaháleli. Ráno nás budily poetické tóny kytary a zpěv, následovala důmyslná, i když na můj neskautský vkus trochu drastická rozcvička. Po práci jsme debatovali např. o týrání zvířat, přemýšleli o rozdílech i shodách evropských jazyků a ještě jsme si vysportovali svaly při běžeckých hrách a ufovalu.

Večer jsme dumali třeba nad tím, jak v oddíle pracovat s psychicky narušenými dětmi, jak jednoduše nacvičit operu nebo jak dětem nejnadhěji vysvětlit pojem „nejvyšší pravda a láska“. I pro mě, neskauta, to byl zážitek. Jednak mě nadchla samotná parta nadšených mladých lidí, kteří se rvou o práci, jednak mě zaujaly přednesené myšlenky, na něž se při dnešním životním tempu obvykle nedostává. Po třech dnech nás konečně pustili do jámy Ivové – vydali jsme se do zatopených usedlostí v polích. Čekala nás věru smutná podívaná. Celé promočené domácnosti jsme vynášeli rovnou do kontejneru, vytrhávali jsme podlahy, oklepávali omítku. Majitelé to všechno sledovali nevěřicným pohledem. Další z nás chytali kapry, kteří při povodních „utekli“ z rybníka, jiní sbírali metráky dřeva rozmetaného po okolí. Na dno svých sil si, podle mého soudu, nakonec nikdo z nás nesáhl. Důležitější ale, myslím, bylo to, že jsme vůbec přijeli a lidé věděli, že když budou potřebovat, pomůžeme.

Radka Kunderová

Co nám taky velká voda dala...

Minulý rok 2001 byl OSN vyhlášen jako Mezinárodní rok dobrovolníků a tak se po celém světě konala řada akcí, jejichž cílem bylo zviditelnit a zároveň ocenit často nenápadnou práci dobrovolníků, kteří ve svém volném čase a z dobré vůle pomáhají všude tam, kde cítí, že je to třeba.

Také naše centrum připravilo řadu projektů a mediálních akcí, abychom připomněli úsilí obyčejných lidí, kteří dělají neobyčejné věci a často jsme se sami sebe ptali, jestli to naopak nejsou neobyčejní lidé, kteří dělají prostě a obyčejné věci... A tak jsme poprvé realizovali ocenění pro dobrovolníky Křesadlo, které spolu s námi předával primátor Prahy, dobrovolnickou dekadu, mezinárodní konference a řadu dalších akcí, ale stále jsme diskutovali o tom, že by to chtělo něco velkého, nějaký projekt, na kterém by se mohly podílet stovky lidí a který by ukázal to lepší, co v naší společnosti je.

A pak za rok na to přišla tisíciletá voda, která se prohnala přes města a vesnice a najednou přimí účastníci i celá země mohli sledovat dramatickou práci záchranářů, stovek dobrovolníků, kteří s obrovským nasazením zachraňovali životy i majetky. A přesně jak nás to učí ve všech příručkách pro práci s médii, byly zde desítky a stovky individuálních příběhů, ve kterých se setkávali úplně neznámí lidé, aby se společně pokusili zachránit, co se dá. Těch příběhů je mnoho, počínaje celonárodně sledovaným pokusem o záchranu lachtana, plujícího někam do Německa, po smutné příběhy z pražské ZOO, kde museli zabít zvířata, která neuměli zachránit až po nečekaná přátelství, vzniklá mezi dobrovolníky navzájem.

Naše centrum od samého počátku vytvořilo krizový štáb, který měl neustálou službu na telefonu a distribuoval dobrovolníky tam, kde právě bylo třeba, ale také jsme pro ně denně připravovali výcviky, abychom

je připravili na setkání s lidmi, kteří právě prošli osobní tragedií.

Velká voda opadla, ale stále je řada lidí, kteří nevědí, kde prožijí vánoce a jak vůbec budou dále žít. Setkáváme se s tím, že v těch prvních dramatických fázích bylo mnohem snadnější pomáhat těm, kteří byli akutně ohroženi či později s vyklizením zničených věcí a okopáváním zdi, ale že je mnohem těžší vytvořit individuální vztahy, ve kterých by jeden dobrovolník pomáhal určitému jednotlivci či rodině i že fenomén dobrovolné pomoci je stále ještě vázán spíše na manuální pomoc než na tzv. doprovázení, které je založeno především na psychické podpoře člověka v nouzi.

Všechny zkušenosti se pokoušíme utřídit, hledat příčiny toho, proč ta která dobrovolná pomoc fungovala lépe než jiná, jak být do budoucna připraveni na to, že se může nějaká dramatická situace opět vyskytnout, a jak dobře využít nabízenou pomoc, aby nejen pomohla těm, kteří to nutně potřebují, ale aby zároveň dobrovolník měl pocit užitečnosti a smysluplnosti toho, co dělá.

To, že záchranné práce při letošních povodních fungovaly mnohem lépe než v roce 1997 je nejen díky mobilům, bez kterých si již komunikaci těžko umíme představit, ale také díky zkušenostem, které záchranný systém z té doby získal.

Domnívám se, že povodeň přinesla ještě jednu zkušenost – pocit sdíleného vědomí ve společnosti, že se v krizových situacích můžeme na sebe navzájem spolehnout a že často negativní obraz o nás samých, který nám denně média předkládají, není tak úplně pravdivý.

I v dobách nedramatických jsou mezi námi obyčejní lidé, kteří dělají často neobyčejné věci. My, v dobrovolnickém centru, o tom víme, protože jsme s takovými lidmi po celý rok v denním kontaktu.

PhDr. Olga Sozanská
ředitelka Hestia - Národního dobrovolnického centra

I lidé, kteří neznají o Bibli a z Bible skoro nic, dají bez velkých obtíží dohromady příběh o Noemovi a jeho Arše. Otázkou ovšem je, jestli oni – ale i my všichni – chápeme, proč hned v počátečních kapitolách této „Knihy knih“ jsou lidé konfrontováni s tímto modelovým podobenstvím. Varování, že je souvislost mezi stavem lidského srdce a stavem přírody, kterou dostal do opatrování, působilo v době sepsání tohoto příběhu – tedy kolem 7. století před našim letopočtem – jistě jako překvapivé zjevení. Dnes ovšem máme čím dál tím víc zcela „hmatatelných důkazů“, že tomu tak skutečně je.

Tak, jako smyslem onoho biblického podobenství není člověka deprimovat, ale povzbudit k novému začátku, nad nimž září duha naděje, je i smyslem této naší přílohy přinést povzbuzující svědectví o tom, že po vlně ničivé vody přišla i vlna zachraňující pomoci a solidarity – a že v ní nechyběli dobrovolníci včetně těch ze sdružení dětí a mládeže. Buď připraven? Ano – byli jsme připraveni.

Jiří Zajíc, ČRDM

Touto cestou se hluboce omlouváme všem pracovníkům ústředí YMCA, kteří nás donutili absolvovat školení pro vedoucí táborů a my je za to neměli rádi! Ty znalosti se nám po povodních strašně hodily. Ať už co se týče kursu první pomoci, tak vedení týmu, bezpečnost práce a jiné dnes použitelné věci.

Jana Běťáková, YMCA

Vyšlo jako příloha časopisu Archa – zpravodaje o výchově a využití volného času dětí a mládeže č. 8/2002
Vydává Česká rada dětí a mládeže
Grafická úprava: Michala Rocmanová, akad. mal.
Sazba a lito: P. Komárek, Lotos o.p.s.
Tisk: TG TISK s.r.o. Lanškroun

Pomohli jsme kde se dalo a vůbec jsme neočekávali nějaký vděk – byla to samozřejmost v situaci v jaké jsme se ocitli. Sami máme dobrý pocit, že jsme jen neseděli doma. Co všechno jsme stihli? Návštěvy evakuovaných v Thomayerově nemocnici – nakoupili jsme karlovarské oplatky a bonboniérky a povídali si s nimi o životě, co prožili, a hlavně jsme jim sdělovali aktuality z místa jejich bydliště – Kamy a Karlína. Pomáhali jsme v Karlíně s úklidem bytů starších lidí, pomáhali jsme na Strahově v koordinačním a krizovém centru, vozili jsme staré babičky a invalidní osoby po úřadech a lékárnách. To bylo asi vše. Navázali jsme několik kontaktů se starými – většinou opouštěnými lidmi a těm budeme pomáhat i nadále.

Patricie Kossevová a Aleš Karta, Hestia

Městská knihovna v Praze patří mezi kulturní instituce nejvíce postižené záplavami. Několikrát jsme v průběhu povodní volali skauty na pomoc. Nikdy nebyly naše prosby oslyšeny, skauti vždy přišli – mezi prvními, dokonale zorganizovaní a obětaví, jak jim slib, zákon a heslo velí. Byli mezi nimi i členové nejvyšších skautských orgánů stejně jako vůdci oddílů. Jejich pomoc v nejkritičtějších chvílích, kdy šlo o minuty, rozhodla. Děkuji jim za to – i jménem desetitisíců našich čtenářů.

Tomáš Řehák, ředitel Městské knihovny v Praze

